

Abonamentul

Pentru monarhie:

Pre an 6 fl., 1/2 an 3 fl., 1/4 an 1 fl. 50 cr.

Pentru străinătate:

Pre 1 an 18 frs., 1/2 an 9 frs., 1/4 an 4 frs. 50 cm.

Foia apare în fie-care Sâmbătă.

Unirea

Foia bisericească-politică.

Insertiuni

Un şir garmond: odată 7 cr., a doua oră 6 cr., a treia oră 5 cr., și de fie-care publicațiune timbru de 30 cr.

Tot ce privește foia se se adreseze la «Redacțiunea și Administrațiunea Unirii» în Blași.

Anul I.

Blași 5 Decembre 1891.

Numerul 49.

Invitare la prenumerațiune.

Cu începutul anului 1892 invităm la abonament nou cu condițiunile de până aici. „Unirea” și pre viitor va reprezenta interesele bisericești române greco-catolice și ale poporului român, le va apăra cu aceeași tărie și constanță ca și în trecut, în *potriva tuturor atacurilor, ori din ce parte ar veni acelea.*

Anul ce vine, promite a fi un an de lupte grele, de aceea atentatele la drepturile noastre sante se înmulțesc pre și ce merge. „Unirea” va sta la pândă și le va denunța fără leac de cruțare cetitorilor săi.

„Unirea” se va îngriji și de instrucțiunea și distracțiunea cetitorilor. Încă în numărul prim al anului viitor va începe publicarea unei novele admirabile cu numele „*Sermana Dolores*”. Tot în partea științifică sperăm a pute publica și un tractat despre *cesiunea socială-agrară la noi*. Articlii referitori la *literatura română* nu vor lipsi nici în anul ce vine. Într-o parte mai mare vom da *cesiunilor economice*, era pentru *Feuilleton* am avut fericirea de a mai pute câștiga puteri noue. În *Feuilleton* vom continua *Amintirile de călătorie din Italia*, și în special din *Roma*, cari vor fi de cel mai mare interes.

Ne rugăm deci de sprigină cât mai numerosă. Abonenții vechi să ne rămână credincioși și să ne mai câștige și noi. Restanțierii binevoescă a-și achita abonamentele cel mult până la finea anului, căci la aceea, cari nu ne vor trimite abonamentul de pre anul curent până la finea acestei luni, nu le vom mai speda foia.

Redacțiunea și Administrațiunea „Unirii”.

Învățătorii premiați.

(+) Ministrul de culte și instrucțiunea publică, după cum a raportat unele foi, s'ar fi exprimat cu ocaziunea desbaterii bugetului pre an. 1892 în comisiunea financiară, că banii, cari s'au folosit până acum la susținerea cursurilor suplimentare din limba magiară pentru învățătorii populari, pre viitor se vor întrebuința spre alt scop și anume pentru premiarea acelor învățătorii populari, cari vor dovedi cu pruncii de școlă cel mai mare spor din limba magiară, de aceea pre calea aceasta, după părerea domnului Ministru, se ajunge mai iute scopul, care l'au avut cursurile suplimentare, adică lățirea limbei magiare între poporele nemagiare.

Din această enunțatiune se vede, că Ministrul nu va premia pre acei învățătorii, cari propun toate obiectele de învățămînt popular în măsura prescrisă de lege și de planul de învățămînt; ceea ce nici nu s'ar pute întâmpla, de aceea finanțele statului nu sunt așa de puternice, cât să potă premia pre toți învățătorii, cari își implinesc datoria în direcțiunea amintită; ci Ministrul va premia numai pre acei învățătorii, cari cu pruncii de școlă vor face în limba magiară un spor mai mare, de cât este cel prevădută în lege și în planul de învățămînt.

Ast-fel stăndu lucrul, foarte mult va suferi învățămîntul popular.

Orele prea numeroase prescrise în școlă populară pentru limba magiară deja și până acum au împedat propunerea în măsura convenită a celorlalte obiecte de învățămînt foarte de lipsă pentru viață. Ce se va alege însă de aceste obiecte atunci, când învățătorii, în vederea premiilor pentru progresul esagerat dovedit în limba magiară, vor da propuneri acestei limbi o extensiune cu mult mai mare, decât cea prevădută în lege? Negreșit că aceste obiecte abia se vor mai pute atinge în școlă populară, și ast-fel elevii vor eși din acea școlă, fără a fi fost pregătiți de ajuns din cetit și scris în limba lor maternă, fără a ști face calculul, de care au lipsă chiar și în cele mai primitive raporturi de viață, fără noțiuni clare din geografie, fizică, grădinarie și altele, și așa se vor trezi la urmă, că în loc să fi avut ceva folos de cei șase ani petrecuți în școlă populară, au fost numai împedcați în dezvoltarea naturală și armonică a facultăților intelectuale, de cumva mintea lor nu li-se va fi și timpit prin astringerea unilaterală și prea încordată de a învăța o limbă necunoscută, pre care în urma raporturilor sociale, în cari au să trăiescă, nici odată nu o vor pute vorbi și scrie, cum se cade.

Dar procedura cu premiile din cesiune este nu numai stricaciósă pentru învățămîntul popular, ci este tot-odată și contrarie naturei statului nostru poliglot.

Feuilleton.

Amintiri de călătorie.

Veneția, 22 Iunie 1890.

Frate Isidore!

Din Fiume am pornit er după ameză la trei ore. Nu am mai aflată nici un vapor mai mare, care să ne ducă îndată în cetatea dogilor, și așa ne-am concredut scumpele noastre vieți unui vaporășu, care în mărime nu întrecea cu multă propeleră ce se comunică preste Dunăre între Pesta și Buda.

Ne-am părăsit patria. — Numai delinii ne-au mai petrecut până la un loc, era apoi au rămas și ei de noi. —

Timpul era foarte frumos și limpede. Noi până puterăm, priviam înapoi la fica aceea gugulită a Ungariei, la acea cetate, carea singură înghite milioane și tot nu se mai satură. Frumosa și tinera cetate Fiume se ridică amfiteatrală pre munți la del. În dosul ei se înalță Karstul cel sur și spanu, era de-a dreapta ei și de-a stînga noastră verdeța Abbaziei și a Voloscei pare că ne dice: Nu ve duceți în țeri străine! Etă și la noi

e frumos pământul! Dară pre noi nu ne putea momi: noi eram preocupati de propusul de a cutieră țeri străine. —

Înaintarăm avend de-a dreapta Istria, era de-a stînga catva timp insula Veglia. Precum înaintă vaporășul, munții Istriei se piciuă tot mai mult. Acși începea a se întucea. Începea a adia și un vântuleț, și valurile legăna naea. Mult timp am petrecut pre acoperișul năi gustand aerul cel curat. Apoi ne-am cercat culcușurile.

Am durmit bine, că eram oboșiți foarte. Afară vântul într'aceea din piano a trecut în forte. Plouă, fulgeră și tună, era naea se legăna binisoru pre valurile sbiciuite de vânt. Dară noi n'am pre luat spre știință ceea ce se petrecea afară, ci durmiam duși. Cum să nu dormi, când noptea trecută o petreci pre calea ferată, și alergă neînțetă prin Fiume, era acum zaci într'un legănu? Firesce omenii și pre mare ca și pre uscat au felurite păreri. Așa spre exemplu un alt Blașian, când acum isă doi ani s'a legănat și el noptea cam tărășor pre apele Adriei, și-a deplănsu pre surcelul cel mai mic de an, dară de mare sperare, că va rămâne orfanu sermanul, precand noi am esperiatu, că de loc nu

suntem aplicați a gustă plăcerile morbului de mare.

Și acum etă-ne în cetatea lagunelor. În dor de și ne-am apropiat de împărătesa de odinora a mării, și când eram chiar aproape de ea, s'a înalțat în dosul nostru din luciul Adriei strălucitul Apollo, ca să întrarescă cu rațele sale panorama cetății. Am debarcat cam depărțor, chiar la marginea de cătră međa și a cetății, căci acolo avea vaporășul nostru să descarce lețele, cari și-le-a încărcat în Fiume. Dară debarcatul nu s'a întâmplat așa de neted, precum am fi dorit noi în neastmperul nostru de a întra în cetate. Finanții nu au fost sosită încă, să ne lea în samă. Dar după ce l'am așteptat o jumătate de oră, etă-i că vinu.

Vai de marafeturile noastre, că rău ni-le-au mestecat. Ei cercau în cufere după articli de consum, de negoți și de contrabandă. Noi nu le-am putut servi cu articli de aceștia și așa am scăpatu mai ușor. De pasaporte Italianii nu întrebă. Totu asemenea au scăpatu și alți călători și între ei trei învățătorii din Budapesta, cari au cercetat cetatea Fiume și acolo s'au decisu să vină și ei până la Veneția. Dară

Banii bugetului se adună din sudorea tuturor cetățenilor din Ungaria fără deosebire de limbă și confesiune. Este deci just și ecuitabil și o necesitate, ce rezultă din însăși natura statului nostru poliglot, ca banii aceia să se folosescă de o potrivă pentru cultura națională a tuturor popoarelor de sub coróna sântului Ștefan, și dacă este vorba să se împartă și premii la învățatorii populari, acestea ar trebui să se împartă numai la acei docenți, cari propunându toate obiectele de învățămîntu prescrise de lege, au știut să le tracteze pre toate conformu planului de învățămîntu și potrivit cu caracterul național al fiesce cărui popor din patrie, în mijlocul cărui funcționează.

Așa ceva însă nu numai nu se face spre cea mai mare mahnire a popoarelor nemagiare, ci trebuie să vedem cu ochii noștri, că banii câștigați cu sudorea noastră se întrebuințază chiar de un mijloc demoralisator în contra noastră, căci ori cine pricepe, că este cea mai revoltătoare demoralizare a da cuiva bani, pentru ca pre nisce prunci să-i înstrăineze de limba lor maternă și prin această să rumpă toate legăturile, cari au ținut pre acei prunci strinși la sinul părinților lor, nemului și bisericilor lor.

Acastă procedură este nu numai identică în esență, deși deosebită după formă, cu sistemul turcesc de odinioară al Ianicerilor, ci se poate dice cu dreptu cuvintu, că este chiar un păcat în contra poporului magiar, al cărui caracter etnic suferă deja și până acuma în urma contopirii de elemente străine în sinul său; — un păcat în contra statului, pentru că nisuița de a desbrăca cu mijloce nemorale pre alte popore de individualitatea lor națională

stirnesce și nutrește ura neîmpăcată între poporul magiar și celelalte popore conlocuitoare, ceea ce nu poate contribui la consolidarea statului; — un păcat în contra popoarelor nemagiare, cari au tocmai același drept natural la esistența lor națională, ca și poporul magiar; — și în fine un păcat în contra învățătorilor, fiindcă aceștia sunt îndemnați cu bani să se facă asasinii morali ai poporului, de care se țin.

Scim noi bine, că aceia, cari fac acest păcat, se escusă dicend, că statul nostru numai așa va ave viitoru, dacă toți cetățenii lui voru fi una în limbă și simțeminte, și fiindcă această unitate nu se poate câștiga fără de magiarizarea celorlalte popore nemagiare, este de lipsă pentru mântuirea statului, să se impună o singură limbă tuturor cetățenilor lui.

Nefericită politică! Înainte de toate observăm, că statul nostru a existat aproape o mie de ani, fără ca să se fi încercat vre-unu popor să impună cu sila ori cu mijloce nemorale limba sa la altu popor din patrie, și fără ca să se fi simțit lipsa de a face pre toți cetățenii statului, să cunoscă perfectu limba latină ca limbă de odinioară a statului.

Chiar și astăzi, cându principiul de naționalitate a străbătut așa de adencu în consciința popoarelor europene, aflăm state ca Belgia și Elveția, cari prosperază mai tare decât țera noastră, deși sunt compuse din două ori chiar și din trei popore deosebite, cari trăesc în pace și iubire frățească între olaltă, conservându și dezvoltându toate individualitatea lor națională separată, fără ca să se témă sau să le suspicioneze cineva, că ar gravita spre

statele vecine, unde frații lor de unu sânge constituiesc puternice împărății ori republice.

Putere-ar deci și statul nostru să se conserve și să prospere și fără de unitatea aceea de limbă visată de nisce omeni conduși de utopii, numai să fie această patrie tot-deuna o adevărată mamă, care cu egală iubire stringe la sinul său pre toți fiii săi.

Religiositatea adevărată, dreptatea cea mai rigorosă, administrațiunea bună și promptă, asigurarea condițiilor de esistență și dezvoltare pentru toate poporele țerii: acestea sunt mijlocele cele mai puternice pentru consolidarea statului și asigurarea viitorului lui, ér nu unitatea de limbă produsă cu mijloce nemorale și nedrepte.

Noi, cari ca creștini ne rugăm pentru pacea a totă lumea și ne iubim patria și în bine și în rău, dorim din inimă inaugurarea acestei politice drepte, înțelepte și folositoare tuturor.

Salarele învățătoresci.

În 26 Novembre s'a intrunit comisiunea de instrucțiune a parlamentului, pentru a desbate proiectul de lege referitor la modificarea legii de pensionare a învățătorilor populari. Cu această ocaziune dl ministru de instrucțiune, răspundend la mai multe întrebări, ce i-se adresară, a declarat între altele, că în timpul celu mai scurtu va presentă parlamentului unu proiect de lege, în înțelesul cărui se voru ameliora salarele învățătoresci, statorindu-se minimulu, ce va trebui să-lu aibă fiesce care învățătoru popularu, în 300 fl. Unde nu voru pute confesiunile solvi salarul numit, va suplini statulu. Ministrulu n'a declarat și aceea, că pre lângă ce condițiun va suplini statulu salarele până la minimulu de 300 fl., ci numai atâta a spus, că prin dispozițiunile noulu proiectu nu voru

două mame, cari călătoriau cu o mulțime de copii din Fiume la Genua, ca să se imbarce pentru Brasilia, unde le erau bărbații, au pățit o mai șodă. Ele și-au fost luat adevărate nisce pâni de merinde și acum aveau să plătescă vamă pentru pânilor acelea. Dară omul e nespūs de inventiosu, mai alesu cându e necăjit. Atunci nici finanții n'au ce-l face. Cătu bați în palmi, au împartit ele pânilor între copiii săi, și apoi totă glôta a intrat în Veneția mâncand.

Noi doi ne-am condus o gondolă, carea să ne ducă la vre-unu otel din centrul cetății. Am spus gondolierulu, să ne ducă prin canalul celu micu. Voiam adevărat să-lu vedem îndată, ca așa să cruțăm din timp pentru celelalte ale Veneției, cari isu vrednice, să le vedă omul.

Am și intrat îndată în canal. În câte unu locu elu e așa de îngust, cătu abia pot trece două gondole pre lângă olaltă. Casele de o parte și de alta sunt înalte, dară puține-su frumoșe din afară. Ele se înalță de-a dreptul din apa mării, pare că dintr'nsa au crescut. Deja pre aci am putut deci observa deosebirea cea mare dintre cetatea această și dintre alte cetăți. Nu veți aci căruțe, nici căni, nici cai, nu auzi larma, ce te asurdesce pre stradele altor cetăți mari. Din cându în cându trece gondola pre dedesubtul unu arc de pētră. Numai de pre punțile acestea auzi pași repeși de peciore omenesci și numai în apropierea acestor punți auzi pare că vâjiierea unu stup de albine, și dacă nu ai auzi din cându în cându vâjiierea acesta, și-s'ar părē, că locuitorii acestei cetăți dormu ca în poveste amorțiti

de puterea unei vrăjiri. Tăcerea cea adencă a acestei uliți de apă o turbură numai ciupitul monotonu, care-lu face vēsia gondolierulu lovind cu lovituri cadente suprafața apei și dand gondolei în chipul acesta aventū nou. Cându gondola se apropie de o cotitură a uliței, gondolierulu strigă *aiē*; se aude strigarea această din cându în cându de aproape și de departe. În chipul acesta se fac atenții gondolierii imprumutat înaintea cotiturilor, ca să se ferescă. Cându se întinesc luntrițele, gondolierii, dacă-su pretini, își aruncă câte o salutare scurtă, și gondolele lunecă pre lângă olaltă și-si urmēză cursul mai departe. Și-s'ar părē, că treci cu luntrița prin ulițele unei cetăți potopite, dară te înseli, — nicăiri nu veți omeni înspăimēntați, de nicăiri nu auzi strigate după ajutoru, și nicăiri nu și-se înfășeză case surupate de apele potopulu. Temeliile caselor se par a fi aședate pre apă, și ele totuși stau nemiscate în apa mării, și pote că încă mi de ani va trebui apa să dea năvală asupra lor și nici chiar atunci nu-l va succede să surupe locașurile acestea omenesci, fără numai dacă omeni mai multu nu voru ave lipsă de ele.

Pre urmă am ajuns lângă hotelulu, în care gondolierulu în virtutea plenipotenței, ce i-am dat, s'a decis să ne așede. Am debarcat deci, și după ce ne-a convenit hotelulu, ne-am și aședat într'nsul. Fieresc că noi nu am venit aci, ca să comodisăm. În pripă mare ne-am spelat, ne-am schimbat, și apoi am pornit din hotel. Am eșit dintr'nsul de ceea parte. Aci nu am eșit pre apă, ci pre uscat. Căci

Veneția pre lângă ulițele de apă mai are și de cele uscate; dară acestea-su încă și mai strimte decât cele de apă. Am dat în drēpta, am trecut preste o punte și prin o portă, și — etă-ne în *piazza di San Marco*. Aci ne-am aședat sub arcadă înaintea unei cafenele și am dejunat. Într'aceea totu viniat ciceroni, ca să ni-se recomāde. Am dejunat iute și apoi ne-am preumblat nițel prin piață. Ce eleganță juru împrejur! Paralelogramulu acesta mare e încunjurat de trei laturi de palatulu regesc și de *Consulta*. Acestea în privință arhitectonică nu se deosebesc mai de loc și se par a fi o singură clădire frumoșă modernă, care cuprinde în brațele sale simetrice piața întregă. Juru împrejur clădirea această are o arcadă frumoșă și spațioșă, și în lăuntru arcadelor acestea sunt prăvălii, cafenele și trafice elegante. După Consulta urmēză *casa orașulu*, un palat vechiu înalt. Pavajulu pieței e așa de frumos, cătu și-se pare, că e unu covor brodat. În jurulu nostru sboră fără de nici o frică mi de porumbi. Isu porumbi sântulu *Marco*.

În fața pieței se ridică biserica cea imposantă a sântulu *Marco*. Façada-i e totă de marmoră, de intrairu și de mosaicu. De-asupra ei sunt aședate simetricu cei patru cai de bronz de Corintu aduși din Constantinopol. Eră de-asupra bisericii se înalță cupole împodobite bogat în stilu răsăriten. Aprope de biserică în drēpta și deosebitu de totu de biserică și de toate celelalte clădiri se înalță *il campanile*, turnulu de clopote, pre care se dice, că Napoleonu I s'a suit până la clopote nu pedestru ca alți muritori, ci călare.

avé nici confesiunile *causă temeinică* de su-părare.

Din declarațiunile dlui ministru putem afla deci, că confesiunile voru avé totuși ceva *causă de plângere*. Fi-vorú acele *cauze temeinice* sau *netemeinice*, aceea nu are să o judece dlui ministru. Confesiunile au drepturile lorú, și numai ele au să decidă, ce este vătămătorú și ce nu pentru acelea drepturi. Mai departe dlui ministru nu a spus, că óre noulú proiectú fi va vătămătorú sau ba pentru naționalitățile nemagiare. Tăcerea acésta ni se pare destulú de elocuentă. Să așteptămú însă proiectulú.

Dară până cândú acestú proiectú nu se va face lege, să luămú măsurile de lipsă pentru a deláturá pericolulú, ce ne amenință. Pericolele acestea noi le-amú arétatú de re-pețite ori. Ca să le deláturámú, ne rămâne numai unú singurú mijlocú, anume să aducemú ori ce jertfă pentru a scóte acelu minimú de salariú, ce-lú va pretinde legea. *Sporirea fondurilorú scolastice*, étá devisa, ce trebuie să ne însuflețescă. *Colecta crucerulú* să se continue cu zelú, să se trimită banii de timpuriú; să se lumineze poporulú despre gravitatea cestiunii; să punemú cu toții umérú la umérú; să dămú dovadă, că pentru interesele credinței și limbei noastre jertfimú cu plăcere ori ce, ca ast-felú arétându- ne unú poporú consciú, să meritámú acea sórte mai bună, pentru care ne luptámú chiar în interesulú binepri-ceputú alú acestei patrii.

Revistă bisericescă.

Roma.

Sânția Sa Pontificele a adresatú cardinalului- arhiepiscopú Langenieux din Reims o scrisóre, în care îi mulțămescé pentru zelulú și inteligența des-voltată cu aranjarea peregrinajului celui din urmă de lucrători. Pontificele își exprimă durerea pentru evenimentele din

2 Octobre, și pentru-că peregrinajele începute nu și-au pututú afla continuare. Papa își exprimă sperarea și dorința, ca episcopatulú să continue cu îngrijirea de lucrători, dela a cărorú îndestulare și moralitate depinde în mare parte fer-ricirea și întărirea Frânciei.

Consistorulú papalú proximú se va ține în 13 și 17 Decembre. Cardinali vorú fi creați majordomulú Mgr. *Ruffo Scilla* și Mgr. *Sepiacci*, secretarulú Congregațiunii Episcopilorú și a ordurilorú religioase. În acestú consistorú vorú fi preconisați și Primatele *Vaszary* și arhiepiscopulú *Császka*.

Frância.

Pertractarea procesului intentatú arhiepiscopului de Aix Mgr. *Gouthesoulard*, precum erá de prevédutú, a servitú de ocașiune pentru o demonstrațiune grandioasă a credinței catolice. Arhiepiscopulú a fostú întâmpinatú la intrare și la eșire din sala de pertractare cu aclamări entusiaste. Vorbirea prelatului, în care a ăisú, că elú a apératú onórea bisericeii și a Frânciei în contra ministrului francesú de culte, a fostú salutată și întreruptá cu aplause prelungite. — „*Figaro*“, care altcum nu se póte numi fóc catolică, a inițiatú o subscripțiune pentru acoperirea améndeii de bani, la care a fostú condamnatú arhiepiscopulú, dară a trébuitú să sisteze subscripțiunea, pentru-că în ăia întâia au încursú aprópe la 6000 de franci. — Étá ce póte face entusiasmulú catolicú.

În *Lille* s'a ținutú în săptămânile trecute unú congresú catolicú, în care a fostú sulevatá și pledatá și cestiunea unirii bisericelorú schismatice cu Biserica Romei. Părintele *Nicolaú Franco*, preotú de ritulú grecescú, a pledatú

pentru acésta *causă importantă*. Congresulú a întâmpinatú *causa* cu multá însuflețire și a decisú, să recománde rugăciunea, presa și alte mijloce coré-spondétóre pentru ajungerea scopului doritú.

China.

Neliniștea și turburările din China imbracă unú caracterú totú mai seriosú și mai amenințatorú. Deja și trupe regulate și mandarinii s'au aláturatú la rebeli, și acum insurgenții suntú pre cale cátrá *Peking*. *Revolta* are caracterú antidinasticú și anticreștinú. Tótá poporáțiunea creștină din *King-Tshu* cu preoți cu totú a fostú masacratá. Misionarii erá toți Belgii, érá creștinii erá convertiți Chinezi.

Revistă politică.

Afaceri interne.

Parlamentulú își va începe activitatea sa îndată după terminarea sesiunii delegaționale, póte încă ađi, dară în săptămána viitoare de sigurú. Ordinea pertractărilor se va fixá în ședința primă. După tótá probabilitatea în luna acésta vorú fi desbătute convențiunile comerciale cu *Germania*, *Italia* și *Elveția*, apoi proiectulú despre reforma legii de pensionare a învățătorilorú poporalii și alte proiecte de mai puținú momentú. Budgetulú se va desbate numai în Ianuariú.

Comisiunea de instrucțiune și-a terminatú raportulú seú referitorú la proiectulú despre pensionarea învățătorilorú poporalii. În ședința din urmă a declaratú ministrulú de instrucțiune, că speréză a puté presentá încă în săptămána ce vine proiectulú referitorú la îmbunătățirea salarelorú învățătorescii dela școlele poporale.

Aci lângă turnú ne-amú întâlnitú cu cei trei învățători din Pesta, și acum ne-amú condusú toți împreună unú cicerone.

Cine cercetéză întâia dată *Veneția*, se simțescé îndemnatú să viziteze și să admire înainte de tóte biserica sântului *Marcu*. Nici noi nu ne-amú abátutú dela regula acésta fréscă.

Cu adevératú chiar și dacá *Veneția* ar avé singurú numai monumentulú acesta, ea și atunci ar fi vrednică, să peregrineze lumea acolo și să vedă și admire acestú monumentú. Biserica sântului *Marcu* e o mestecătură de stilú arhitectonicú grecú, romanú și goticú; ea este unú muzeú de avuție și artă adunată în timpú de vécuri de prin *Peloponesú*, *Constantinopolú*, *Spania*, *Siria* și de prin tóte ținuturile acelea, în cari a fálăitú odinióră falnicú flamura dogilorú; ea este o galerie avută de picturi de ale măiestrilorú naționali italiani. Biserica acésta cuprinde și presentá óre cum întrégă istoria republicei odinióră atâtú de puternice. Cândú veđi golulú celú mare alú cupolelorú acoperitú cu mosaicú anticú grecescú, pavajulú celú de iaspis și porfirú, cele cincú sute de colonne de marmorá, bronzú, alabastru transparentú, sticlă veche și serpentiniú, bas-reliefurile de bronzú. Întru cari și-au depusú nemurirea *Sansovino*, *Minio*, *Zuccato* și *Pietro Lombardo*, amuțesci și admirá, și te închiná lui *Dumneđeu*, care însuflețescé pre ómení, ca să consacre lui și gloriei lui opurile cele mai frumoase. Rămâne pururea adevératú, că mărimea stătornică a popórelorú e strânsú legată de religiositate. Numai acésta póte adevécă să le inspire și să le nutrească virtuți veritabile și să impli-

nescă prin spiritele și brațele lorú lucruri mărețe. Așa și monumentele lorú cele mai mărețe suntú cele ce le-au ridicatú popórele acelea întru gloria lui *Dumneđeu*. Așa e și cu biserica acésta a sântului *Marcu*: *Veneția*, regina mării, a ridicat'ó, pre cândú erá mare și religioasă.

După ce amú eșitú din biserică — dar să nu trecú neamintitú unú lucru de totú extraordinarú: pavajulú bisericeii e undulătorú, și cândú umbli prin biserică, ai să treci vâi și deluri. Am auđitú mai odinióră, că forma acésta să i-o fi datú pavajulú marea înfluințându asupra temeiului, pre care se ridicá biserica. Dară *causa* acésta mie nu mi-se pare plausibilă: dacá marea ar fi avutú o putere așa de mare asupra acestui temeiú, câtú a făcutú, ca pavajulú bisericeii să reproducá forma valurilorú mării, atunci i-ar fi succesú să sguđue și să nimicéscă clădirea întrégă. Mie mi-a plăcutú cu multú mai multú idea, carea nici n'am auđit'ó dela nimeni, nici n'am cetit'ó nicăiri, ci mi-am format'ó însu-mi, că adevécă *Venețianii* au datú acestui pavajú forma aceea a valurilorú, ca biserica acésta a dogilorú în chipulú acesta să simbolizeze puterea maritimă a *Veneției*. Concedú însă, că părerea mea nu póte trece de argumentú istoricú.

După ce amú eșitú din biserică, ne-amú suitú în turnulú de clopote. Lungá ne-a fostú calea acésta, că trebuie să scii, că aci nu te sui pre trepte, ci unú coridorú încunjurá turnulú pre din lăuntru așa, că dacá turnulú nu ar avé forma unei prisme în patru dungí, ci a unui cilindru, coridorulú acela ar fi o spirală, care ar înfășurá zidulú turnulú pre

din lăuntru. În sfârșitú amú ajunsú și noi pedestri, unde *Napoleonú I* a ajunsú călare. De-asupra la clopote are turnulú în tóte patru laturile sale nisce ferești mari și luminoase. Panorama, ce ți-se oferesce aci, e o răsplată, care te face, să uíți ostenéla, care te-a cuprinsú, până ce ai ajunsú aci. *Veneția* întrégă îți zace la picioare. Piața sântului *Marcu* de aci ți-se înfățișeză ca o broderie fină, lucratá cu paciință admirabilă. Cu deosebire frumosú e de aci și aspectulú cupolelorú celor bogatú împodobite, cari se înalță de-asupra bisericeii sântului *Marcu*. Interesante suntú și ciocanele, cari batú órele și pătrarele de óre de-asupra casei orașului. Ciocanele acestea le manúeză două statue mari omenesci de metalú. Apoi marea de case în mijloculú mării de apă! *Canal grande* strătaie cetatea și o împărțescé în două părți neegale. Dară canalulú celú micú nu-lú afii nicăiri. Ciceronele ne-a venitú întru ajutorú și ne-a arétatú unú punctú, în care se vedé puțină apă printre case. Din canalulú acela singurú numai punctulú acesta se vedé. Deosebite de *Veneția* se vedú în depártare insule, și pre insulele acestea încă-sú zidiri singuraticé ori sătulețe. Multú amú gustatú aspectulú celú desfátătorú, ce se oferesce omului de aci din turnú. Apoi ne-amú pogoritú și ne-amú dusú, de ne-amú întăritú și trupesce, că ne așteptá încă multá ostenéla.

Dară și mâne e o di, și-ți voiú mai scrie deci și mâne. Te salutá

Victorú.

Partidul *națională*, mai înainte opozițional moderat, a ținut în 30 Novembre o adunare în Miskolc, pentru a face dispozițiile pregătitoare la alegerile din vîra viitoare. Apponyi a vorbit lung, și a ținut ca și de altă dată, că acest guvern nu e bun, și că numai partidul dînsului poate feri țera. Partidul *națională* va ține în 12 Decembre o adunare și în Clușiu, unde vom auzi ărași cântecele dela Miskolc. Dl. Apponyi și-a pus ochii pe Transilvania și ar vré s'o cucerească pentru ideile și interesele sale. Resultatul se va vedé.

Dela delegațiunii.

Ședința plenară a delegațiunii ungare a aprobat raportul referitor la politica esternă, elaborat de Max Falk. Acest raport nu este altceva, decît o parafrază a discursului de deschidere a Maiestății Sale și a esposeului prezentat de contele Kálnoky.

În ședința plenară a delegațiunii austriace ținută în 27 Novembre delegatul Zallinger a exprimat dorința, ca guvernul nostru de esterne să facă totu posibilul pentru a asigura deplina independență a Pontificelui Roman și a Scaunului Apostolic. Contele Kálnoky a accentuat dificultatea esternă a cestiunii Romane, a recunoscut de detorință a guvernului nisuița spre asigurarea independenței depline a Scaunului Apostolic, și tot-odată și-a exprimat și sperarea, că conflictul între guvernul italian și între Scaunul Pontificel se va resolvă chiar în interesul păcii, carea trebuie să fie ținta tuturor guvernelor și prin urmare și a celui italian. — Noi încă dorim din inimă resolvirea câtu mai grabnică a cestiunii Romane și felicităm pre delegatul Zallinger pentru meritul, ce și-l'a câștigat prin sulevarea acestei cestiunii importante.

Germânia.

Asigurările de pace își urmăză aprópe în fiecare zi. După marchisul Salisbury și di Rudini și după contele Kálnoky a venit și cancelarul imperiului german Caprivi, să mai spună încă odată, că situațiunea internațională e câtu se poate de pacinică. Vineri în 27 în parlamentu a făcutu dl. Caprivi declarațiunile sale. Mai întâi a desmînțit tóte fămele referitoare la retragerea sa. A spus, că pacea este cu desăvârșire asigurată, că numai foile agitéză spiritele cu pesimismul lor, că și împăratul Rusiei este animat de cele mai pacinice intențiuni, și că totu asemenea și guvernul francesu dorește conservarea păcii. Apoi a vorbit cancelarul despre armata germană și a accentuat lipsa de a dezvoltă și mai mult armata pentru a asigura demnitatea țerii și pacea.

România.

Sesiunea corpurilor legiuitoare române a fost deschisă Vineri în 27 Novembre prin un discurs de tron cetit de rege. Discursul de tron e foarte lung și promite foarte multe. Un program mai abundent de lucrări nici nu s'ar pute închipui. Rămâne a se vedé,

dacă guvernul actual va puté să-și eșecute promisiunile făcute.

Regele a accentuat în locul primu situațiunea pacinică internațională, relațiunile amicale, ce légă România către tóte statele europene, și în deosebi a reamintit primirile acelea grandioșe, ce i-s'au făcutu cu ocaziunea călătoriei Sale recente. A urmat apoi înșirarea tuturor proiectelor de lege, ce se vor prezentă corpurilor legiuitoare, între cari fără îndoielă de o însemnătate capitală sunt proiectele referitoare la reforma instrucțiunii primare.

Correspondințe.

De lângă fântâna Pinti (Diecesa Gherlei).

Onorată Redacțiune!

Viața fiesce căru popor și individ se măsură după faptele, ce le implinesc în favorul sau defavorul lor. Lucru firesc, că aci e de a se luă în dreptă socotință spațiu și timpul, în cari se mișcă, precum și jurstările, de cari sunt influențate, căci numai pre o asemenea basă ne vom puté forma o iconă fidelă despre faptele, ca despre norma adevărată a vieții lor.

Noi Români de prezent fără îndoielă avem foarte înguste terenuri pentru ori ce afaceri, cari ar fi menite de a produce dezvoltarea noastră individuală, națională și bisericăscă. Lamentări nici că lipsesc. Se nasce însă întrebarea, că lamentările cui și cându au folosit? Nimenu și nici cându. Resultă dar, ca și în strîmtoarea noastră să lucrăm pre tóte căile legale din răspuțeri, dacă voim isbândă. Să lucrăm, și încă — accentuez să lucrăm cu micu cu mare, căci numai singur pre calea acésta vom reuși.

Și dacă trebuie să spun verdele adevăr, apoi sunt silit să constat, că noi nici pre departe nu facem așa. La noi cându lucră cel mare, odihnesce cel micu, cându lucră cel micu, comodiséză cel mare, până ce foarte bine scim, că ori ce succese particulare sunt foarte relative și de valóre aprópe neînsemnată.

În multe casuri și ce se face, se face fără nici o tactică și în modu atât de separatistic, câtu ba să mai scim unulu de altulu, din ce dela sine urmăză, că atari afaceri nici nu pot ajunge la acel stadiu, ca să opereze în consonanță către un anumit scop.

Așa stăm pentru esemplu noi preoții din diecesa Gherlei cu conferințele tractuale deja de șapte ani puse în vigore prin superioritate. Și anumit se ținu acolo în unele locuri conformu regulamentului de două ori la an, în unele odată, și în altele nici odată. Precum putem dară deduce de aci, controla față de ținerea acelor nu-i prea aspră. Apoi ce se pertracteaza în acele conferințe, și în ce consonanță pășesc, nu se poate sci, căci toți le ținem în sinu, ceea ce ărași este un lneru nepractic. Două comori sunt în mâna membrilor, cari constituesc conferințele, adică biserica și școla. Aceste trebuie să fie în locul primu obiectele pertractărilor. În aste două locuri se dezvoltă și crește ori care popor. Direcțiunea și creșterea dobândită în acele flă caracteriséză pre elu în întregu decursul vieții lui. De aci lucrându pre unu teren și nisuiđă către o țintă comună ar fi cu cale, ca pertractările conferințelor și așa fiind rare să se dea la lumină, ca întru

acestu modu să scim unulu despre altulu. N'ar fi lucru de prisos, dacă procesele aceste verbale s'ar publică într'unu anuaru în centru, la care fiesce care tractu să fie avisat și trimite procesul verbalu alu conferinței sale pentru înregistrare. Cu câtă ușurință s'ar puté de aci informă apoi și superioritatea despre aceea, că ore ținu-se conferințele ori ba, precum și despre obiectele pertractărilor!

Și până ce s'ar face acésta, rog Onorata Redacțiune a „Unirii“, să binevoască a da locu următoare șchițe din pertractările conferinței clerulu din tractulu Nireșulu mare ținute la 26 Oct. st. n. în comuna bisericăscă Rimești.

Conferința s'a început după oficiarea santei liturgii etc. la 10¹/₂ ore a. m. unindu — afară de doi preoți — pre întregu clerulu districtual. Sincer fiindu trebuie să recunoscem, că Românul anevoe se însufleșce, — ceea ce este un mare defect. Dar cuvintele protopopulu tractualu Teodoru Indre ca unu efluxu cunoscutu alu naturelulu lui, totocmite într'o vorbire scurtă, dar plină de putere, ne puse pre toți în ogașulu recerutu. Conferința l'a aclamat viu și i-a votat mulțămită.

Cassarulu și bibliotecarul au reportat despre starea cassei și bibliotecii dovedind u creșterea îndestulătoare în ambe lucrurile.

Între aitele s'a sulevat prin un membru și cestiunea congruei, dar care ca o cauză deja ruginită îndată s'a măturat de pre tapet. ¹⁾

S'a otărit, că membrii conferinței ca competenți să dezvoltă în venitoru deosebitu zelul față de școle, cari sunt mijlocele cele mai puternice și sigure pentru a înaintă și dezvoltă pre unu popor.

Punctulu archimedicu alu pertractărilor l'a formatu proiectulu de lege, care țintesc la ridicarea lefelor învățătoresci și care din natura lui se vede a fi o speculație amenințătoare pentru școlile noastre confesionale, precum și asilele de copii, cari în totu momentulu voesc a se ridica în peciore.

Ambele aceste obiecte s'au discutat cu un viu interes și cu deplină cunoștință. Concluzulu puse de strictă detorință fiesce căruia membru îngrigirea cea mai consciințioasă, ca să se pună stavilă la ori ce uneltiri, ce se fac adeseori și în contra literel esprese a legii. Să se instrueze părinții a-și cunoște dreptulu față de acésta lege, și detorința lor naturală de părinți.

Totu în urmarea aceluiași conclusu s'a cerut înviațiunea Măritulu Ordinariatu asupra conduitei noastre față de aceste cestiuni importante. Sperarea ne este mare, că vom să o și primim aceea în corăndu, mai virtosu și pentru aceea, că Măritulu Ordinariatu s'a putut în destul convinge din cauza desdăunerii regalelor, că unde ne pomenim fără de îndrumări mai înalte.

Cu multă îngrijire s'a vorbit și despre fundurile diecesane ardelene, și în specialu despre fundulu viduo-orfanal, care mai de aprópe atinge pre clerulu din afară, care este cu familie. Cu unu cuvintu toți cei de față la conferința au putut să se convingă, câtu este de bună consfătuirea frățescă în cauzele

¹⁾ Nu înțelegem, cum de se consideră cestiunea congruei de ruginită. Noi credem, că nimicu n'ar puté forma unu obiectu mai acomodatu, mai practic și mai actualu de discutiune în conferințele preoțesci, decăt chiar cestiunea acésta atât de importantă.

publice. Sperarea mea este, că aceste conferințe vor corespunde totu mai bine scopului, pentru care au fost introduse. Și la acesta nu se pretinde alta, decât ca protopopii să comunice preoților obiectele de pertractare, și preoții să meargă pregătiți la conferință, ăra nu numai la povești.

1+p-r.

Înștiințare.

Comitetul central al Reuniunii învățătorilor gr. cat. din jurul Gherlei, fiind însărcinat de adunarea generală cu statorirea temelor de disertație, a aflat cu cale a deșe 2 teme, lăsându liberă facultate membrilor de a alege pentru elaborare ori care dintre aceste două:

1. Să se arete însemnătatea și rola simpatiei în educație.

2. Să se arete necesitatea susținerii atenției între școlari.

Premiul e un galben împ. Elaboreatele sunt a se trimite comitetului central până în 19 Aprilie st. n. 1892.

Gherla, 20 Nov. st. n. 1891.

Pentru comitet:

Demetriu Corolanu,
președinte.

Ilariu Boroșu,
secretar.

Mulțămită publică.

Subscriși în numele nostru și alți în tregei comunități bisericești M. Ciuciș ne simțim detori a aduce M. S. Domnă Daniilă Munteanu notariu cercuală în M. Ciuciș cea mai ferbinte mulțămită, care cunoscându ne favorabila stare a venitelor noastre bisericești a avut bunătatea de a cedă pre véra anului curent un loc de 1 jugeră catastrală în folosul s. noastre biserici, care cultivându-se de cătră poporul credincios, și binecuvântându bunul Dumnezeu produsele anului curent în cucuruz, am avut trei cară de cucuruz, din care am măsurat intenționilor generosului donatoriă avem de cugetă a înființă un neatingibilă magazină bisericească de bucate.

M. Ciuciș 16 Novembre 1891.

Ioană Olariu,
parochială locală.

Ioană Copăndiană,
curatoră primară.

Colecta cruceriului.

La colecta cruceriului inițiată de noi în numărul 16 al „Unirii” din a. c.:

Au solvit. In Archidieceasă. Parochia Pănade, 5 fl. 21 cr. — Parochia Bardoșu, 3 fl. — Parochia Chirileu, 8 fl. 86 cr. — Parochia Copșa mare, 5 fl. — Parochia Corpade, 5 fl. 41 cr. — Studentii din cl. I gimn. din Blășiș, 2 fl. 70 cr. — Parochia Cergăulă mică, 2 fl. — Parochia Boșu, 6 fl. 50 cr. — Parochia Milașulă mare, 9 fl. — Parochia Recea-Cristură, 6 fl. — Parochia Ascăleu, 4 fl. 40 cr.

Până acum au încursă 315 fl 80 cr. v. a.

Noutăți.

Chirotonire. Joi în 3 Decembre Escelența Sa I. P. S. D. Mitropolită Dr. Ioană Vancea a celebrat în capela privată din reședința mitropolitană, și cu ocașiunea această a conferit clericiloră **Vasiliă Popă** și **Simionă Marcu** tonsura și lectoratul, ăra apoi acestora și lectoriloră **Victoră Moldovană**, **Valeriu Floriană**, **Petru Gora**, **Veniamină P. Lupu**, **Georgiu Micu** și **Aureliă Porușă** le-a conferit ipodiakonatul și diaconatul. Ziua această a fostă a 26-a și aniversară a episcopiei Escelenței Sale. Bunul Dumnezeu să conserve pre multă iubitulă nostru Arhieră încă multă an în deplină sănătate și vigore.

Dăruire preagrațioasă. Maiestatea Sa Monarchulă s'a îndurată a donă din casseta privată 100 fl. v. a. comunității bisericești gr. cat. din Alfală în tractulă protopopesculă ală Giurgeului, spre repararea bisericești de acolo.

Sinodulă protopopesculă de toamnă ală clerului din tractulă **Indolă** s'a ținută în 23 Novembre în Indolă. Dintre decisiuni amintimă mai ales cea referitoare la înființarea unei biblioteci tractuale, la care s'au obligat tôte parochiile a contribui.

Faptă demnă de imitat. Murindă în Bucerdea — de lângă Blășiș — ună frate ală M. O. D. Ioană Orga, vicerectoră în seminarulă archidieceșană, M. O. D. Sa în locă de a dă vinarsă la poména fratelui său a destinată 20 fl. cu scopulă, ca să se întemeieze în Bucerdea o **fundățiune întru amintirea morților**, din venitele căreia să se provadă prunculă școlari cu cărți și cu alte requisite școlare. Mai multă sătenă au promisă, că și dñșii voră contribui la fundățiunea aceea întru amintirea morților loră. Bine ar fi, cândă ar imită tōți Români fapta această nobilă în locă de a dă pomeni, cară costeză multă și nu arare ori daă ansă la multe păcate.

Ministrulă de agricultură, contele Andreiă Bethlen, însoțit de secretarulă ministerială **Béla Lukács** au cercetată Duminecă în 29 Nov. Brașovulă, unde au fostă primiți forțe splendidă din partea Sasiloră și a Magiariloră. Români s'au abținută dela festivitățile aranjate în onóra acestoră oșpeți.

O lămurire. În Nrulă 47 ală prețuitei foii „Unirea” ună preotă relatându despre decurgerea sinodului din tractulă Roșiei montane, ținută în Abrudă la 9 Novembre a. c., după ce amintesce, că fiindă în aceeași și țirgă în Abrudă, absența bărbatiloră mai distinși nu va fi fostă din indiferentismă, ci din neputință morală, află de bine a reflectă, că „representanții din Abrudă mai bine făceau, de ședeau a casă”. Precum se vede, corespondentulă trebuie să fie dintre preoților nu de multă veniți în tractulă nostru, și cineva — pôte intenționat — reu l'a informat; fiindă însă că prin reflexiunea aceea representanții din Abrudă suntă ofensați pre nedreptulă, mă simțim moralmente detori a aduce pre această cale la cunoștința Onoraților cetitori ală „Unirii”, că ambii representanți mirenă dela sinodulă amintită suntă curatori bisericești: unulă fiulă fostului parochă **Nicolău Moldovană** curatoră bisericească și inspectoră școlastică, ală doilea este cantoră și curatoră bisericească, ambii capi de familie și cu purtare onestă, și ca atari nu au meritat reflexiunea, ce li-s'a făcută. Decă imă ieau libertate a recomandă fratelui corespondentă, ca pre venitoră să și cerce informațiuni mai bune dela omeni serioși și sinceri, pentru că cel ofensați pre nedreptă cu greă se mai potă însufleți, și de aceea atari reflexiuni pripite și vătămătoare în locă să ajute ceva mai multă strică cauzeloră noastre bisericești și școlastice, și această nu pôte fi intențiunea unui adevărată preotă. Abrudă în 27 Novembre 1891. **Alexandru Ciura**, preotă.

Revue des Eglises D' Orient, escelenta revistă francesă, care cu atăta zelă se ocupă de cauza sântei Uniri, făcându amintire despre congresulă din Sibiu, dice: „Escelența Sa Mgr. Mironă, mitropolită, făcu propunerea, să se introducă în administrațiune călindariulă Gregoriană, păstrându în biserice călindariulă Iuliană. Dară la observarea unoră membri laici, că această propunere ar avé o importanță politică, mitropolită își retrase propunerea. Regretămă; suntemă cu tôte aceste recunoscători Mgrului Mironă pentru inițiativa sa inteligentă.”

Influenza și în anulă acesta a cutrierată o mare parte a Europei. În Berlină au fostă atacate de ea la 40,000 de persone, dintre cară vre-o 40 au și murit. În Paris precum și în cele mai multe părți ale Frânciei încă a grasată această epidemie. Din România ne vine șcirea, că mai multe județe suntă cercetate de influență. În Viena încă se lășese această bôlă modernă, dară nu are caracteră așa acută, ca acum își doă an.

† **Baronesa Waideck**, soția archiducelui **Henrică**, a murită Duminecă șera în Viena de aprindere de plumăni; ăra Lună dimință a murită în Viena și archiducele **Henrică** totă de aprindere de plumăni. Ei au venită la Viena la cununia archiducesei **Luiza** cu ducele de Sacsonia și înainte de a se întorce în Bozen (Tirolă) ambii au fostă atacați de morbulă, ce le-a curmată frulă vieții. Archiducele **Henrică** s'a născută în 1828, ăra baronesa Waideck la anulă 1849.

† **Paulă Hunfalvi**, faimosulă istoric, filolog și etnografă magiară, a murită Lună dimință în Budapesta în etate de 81 de an. Elă s'a ocupată cu scrutarea originii limbii magiare, și crede a fi constatată afinitatea ei cu limbile fin-ugrice. În scrierile sale etnografice și istorice scopulă lui principală este, să comprobeze supremația rasei magiare în patria această, spre ajungerea căru scopă nu odată sacrifică adevărulă istoric. Tendința această șovinistică face, ca scriptele lui luate cu multă diligență, să părădă multă din valorea loră. Elă a fostă unulă dintre cel mai aprigi susținători ai teoriei Rössleriane, care negă continuitatea Româniloră în Dacia. Și în ultima și a vieții sale încă a lucrată Hunfalvi la opulă său (necompletă): „A Rumének története.”

Seminară sășescă. În săptămânile trecute a fostă inaugurată în Sibiu seminarulă luterană pentru crescerea predicătoriloră. Ună corespondentă ală „Gazetei” laudă pentru această pre Sași propunendu ni-i de modelă. Noi nu aflămă nimic de admirată în fapta Sașiloră. După trei sute de an abia a face ună seminară, cu tôte că au dispusă de mijloce relativă enorme, nu e lucru mare. Credemă firmă, că noi cu mijlocele Sașiloră amă fi făcută alte lucruri. Eță că singură Mitropolitulă nostru actuală din mijlocele Sale modeste a înființată deja două Seminarie în timpă de douăzeci de an. — Să nu ne micșorămă noi pre noi. Să recunoscemă slăbiciunile noastre și să le coregemă, dară de binele, ce-lă avemă, să ne bucurămă.

Fometea în Rusia. Miseria, ce bătue de presente imperiulă Țariloră, este de tōtă înspăimântătoare. A treia parte a poporațiunii se află în pericolulă de a muri de fomete. Pericolulă este cu atăta mai amenințatoră, cu câtă recolta rea a fostă chiar în acele ținuturi, cară provedeauă până acum cu bucate și provinciile mai puțină mănoșe ale Rusiei; ăra deposite de bucate din anii trecuți nu se mai află. Din statele vecine, fiindă și în acestea recolta slabă, nu se potă importă în Rusia bucatele de lipsă. Afară de aceea bucatele acum pretutindenea suntă scumpe, ăra poporulă rusescă prin grelele impositie publice este cu totulă sărăcită. Ce e dreptă, la îndemnulă familiei faimosului romanțieră rusă contele Tolstoi se făcu colecte în favorulă celor lipsiți și s'au deschisă în mai multe locuri culine populare, în cară se imparte mâncare gratis, dară aceste mijloce nici pre departe nu-să de ajunsă spre a delătură o plagă atătă de grozavă. Precum anunță unele diare, între poporațiunea bătuită de fomete ar grasă și tifusulă. La fomete și epidemie se mai adauge și frigulă celă mare, ce domnesce în Rusia, ca cu atăta mai greșă făcă șortea biețiloră locuitori. În urma miseriei și a calamitățiloră înfricoșate poporulă rusescă, altcum destulă de răbduriă, a ajunsă la desperare. În guvernamentele Charchow și Iecaterinoslav țeranii împinși de miserie s'au organizată în bande de briganti, și intramați cu șecuri și furci prădeză tōtă ce le stă în cale. Turburările ieau dimensiuni totă mai mari, și Rusia se află în ajunulă celei mai înfricoșate revoluțiuni.

Casă de mórta. **Ana Budescu n. Mile** a repausată la 24 Octobré st. n. în etate de 42 an, după ună morbu greă aprôpe de 1 1/2 an, și după primirea cu evlavie a ss. taine ale muribunților. Pre repausata afară de nemângăiatulă ei soță **Vasiliă Budescu**, parocă gr. cat. în Ciulesci, și fiulă **Ioană**, **Alexandra**, **Aurelia**, **Ana**, **Maria** și **Elena**, o deplângă încă numeroșe rude.

In veți amintirea ei!

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Póte fi réulú moralú vre-odatá frumosú și sublimú?

(Continuare.)

Să vedem acum și câțiva reprezentanți ai teoriei celei noue, după care și réulú moralú póte să fie frumosú și sublimú.

Să vedem acum și câțiva reprezentanți ai teoriei celei noue, după care și réulú moralú póte să fie frumosú și sublimú. Vom începe mai întâi cu esteticul german Vischer, pentru că din acesta s'a inspirat mai întâi dl. Maiorescu în critica poeziei române, și totu cam după acesta își îndreptă apreențările sale estetice. Și apoi ideile dl. Maiorescu, durere! au fost în multe privințe adoptate de beletristica noastră.

Cu privire la cestiunea noastră se exprimă Vischer ast-felú: „In réu se manifestézá aceea-și libertate a subiectului, care o admirámú și în bine, și efectul estetic prin schimbarea scopului numai se modificá, însă nu se slăbesce,“ ¹⁾ ceea ce va să dicá, că după ce totú libertatea omenescá este ráđecina și a faptelorú bune și a celorú rele, așa numai forma, sub care se presentá sublimulú unei fapte rele, este diversá de aceea, sub care se presentá sublimulú unei fapte bune, însă pentru aceea totú sublimú este și unulú și altulú. Érá filosofulú Krug se exprimá ast-felú: „Cândú este vorba de prețuirea esteticá a vre-unei acțiunii saú simțiri, atunci nu valórea moralá a acestora este lucrulú de căpetenie, ci marimea puterii voinței,“ ²⁾ ceea ce va să dicá, că dacă blástematulú în lucrarea sa arată numai o voință tare, atunci este sublimú, fie lucrarea aceea ori câtú de rea din punctú de vedere moralú. Ca exemplu aduce Krug scena din Medea lui Corneille, cândú femea acésta monstru la întrebarea confidentei sale „Tera ta te uresce, soțulú îți e fără credință, în o nenorocire așa mare ce-ți mai rămáne?“ răspunde: „Eú!“ Și apoi adauge esteticulú nostru, că ori cine simțesce sublimitatea dispuséțiunii unui atare sufletú, deși Medea chiar prin dispuséțiunea acésta a sufletului ei a comisú atátea blástemáții.

Unú altú esteticú, anume Nuesslein cu privire la obiectulú nostru susține, că „imoralulú nu eschide sublimulú. Pre ori ce eroismú este imprimatú sublimulú, deși nu tot-deuna și timbrulú bunului moralú.“ După acésta apoi vorbesce de „monstri sublimi din istorie“ ca Catilina și alții. ³⁾

Aceștia vorú fi de o cam dată destoi, ca din ei să cunoșcemú degenerarea esteticé ca nici cândú mai înainte. Căci o degenerare mai mare a esteticé nu e posibilá, decâtú a vorbi pentru exemplul de frumșeța și sublimitatea caracterului lui Catilina. Cândú timpulú nostru în scrutarile naturei a ajunsú a pénétrunde și prin spațurile immensurabilé ale cerului, despre carú dice Schiller: „die des Sehers Rohr nicht kennt,“ ⁴⁾ atunci pre terenulú esteticé a ajunsú să se desfáteze și să admire frumșeța și sublimi-

tatea monstrilorú istoriei! Alătura cu eroii virtúții staú astáđi „eroii“ vișului în teatrulú frumosului, și dacă nu-i vomú aplaudá și pre unii și pre alții, atunci „nu avemú culturá esteticá“. Întru adevérú astáđi se implinesce đisa: „*Omnia fiunt, fieri quae posse negabam.*“ Astáđi Medea, ce și-a ucisú copiii, este unú caracterú sublimú pentru tária voinței, ce și-a manifestat-o în actulú acesta barbarú. Astáđi caracterulú satanei descrisú de Milton este sublimú în maliția lui infernalá. Astáđi Eminescu este sublimú, cândú face o odá eroticá la femea altuia, sublimú, cândú în satira IV descrie Xantipele degenerate ale Bucurescilorú, după carú a umblatú și elú, până cândú a vedutú, că „máestrulú e nebunú“; sublimú, cândú totú acolo ne spune, că e sáțulú de viétá, și pentru ce? pentru că némurile iubitei sale nu-lú lásá să fie singurú cu ea în casá în puséțiunile îndátinat prin lupanare.

Să analizámú însă puținú teoria acésta bizará!

Totú esteticii, chiar și cei citați acum, suntú de acordú în aceea, că frumosulú și sublimulú procurézá sufletului nostru plăcere, bucurie și desfátare. Aceste trei stári însă le produce frumosulú și sublimulú în sufletulú nostru, pentru că escitá mai întâi în noi iubire față cu frumosulú și sublimulú respectivú. E bine! Înșá atunci cum póte réulú moralú să ne procure desfátare, plăcere și bucurie, fără ca să și iubimú réulú acesta moralú din totá inima noastră? În caracterulú celú blástematú alú lui Catilina și alú diavolului numai așa ne putemú desfátá, dacă ilú vomú iubi. Înșá iubi nu-lú putemú, decâtú dacă vomú fi și noi unú Catilina saú diavolú, căci: *similis simili gaudet.* Aceste suntú consecințele estetice despre frumșeța și sublimitatea réului moralú.

La aceste însă se obiectionézá, că omulú cândú contemplézá o lucrare saú unú simțemintú alú óre cui, este capabilú a despărți partea esteticá de cea moralá, și până cândú durézá despărțirea acésta, până atunci ne desfátámú în ceea ce este esteticú într'o lucrare saú într'unú simțemintú. Numai după ce împreunámú érá-și partea esteticá cu cea moralá, se nasce în noi o indignáțiune, carea deláturá desfátarea de mai înainte. Dacă le vomú ținé însă separate, atunci ne putemú procura o desfátare esteticá și în réulú, ca și în binele moralú. Cândú p. es. în Paradisulú lui Milton vedemú tária și curajulú celú mare alú diavolului în blástemáțiile lui, atunci ne desfátámú în tária și curajulú acesta admirabilú alú diavolului, până cândú nu reflectámú la aceea, că spre ce le folosesce. Și dacă nu vomú reflectá la acésta de locú, atunci desfátarea noastră póte durá multú timpú.

La obiectiunea acésta, ce la privirea cea dintáii se pare atátú de firéscá și întemeiatá, se nasce întâi și mai întâi întrebarea, că óre omulú, cândú stá în fața unei lucrări saú a unui simțemintú alú óre cui, póte náduși în sine întrebarea, că óre în ce relațiune este lucrarea și simțemintulú acesta față cu principiulú

moralității? La acésta întrebare răspunde categoricú ori ce sufletú omenescú, că în fața ori cărei lucrări saú simțiri omenescé inima noastră se întrebá întâi și mai întâi, că óre e lucrarea saú simțulú acela bunú saú réu din punctú de vedere alú moralității. Și dacă căpétámú răspunsulú, că e réu în privință moralá, atunci numai decâtú se nasce în noi indignáțiunea moralá, pre carea nici o distincțiune filosoficá ori câtú de finá n'o mai póte alungá din noi. Și apoi după ce a intratú odatá în sufletulú nostru indignáțiunea acésta față cu acea lucrare saú simțire, s'a gátatú ori ce desfátare, ce o amú mai puté aflá în ele. Cândú ilú vedú pre Eminescu făcendú cu totú cinismulú o odá eroticá la femea altuia, atunci inima imi spune întâi și mai întâi, că acésta este o lucrare de adulterú. Și adulterulú de și-ar descrie fapta asta adulterá ori și cum, indignáțiunea nu o va mai scóte din sufletulú meú, că elú face odá de iubire la femea altuia. Saú cândú în satira IV ilú vedú ocupându-se de unú obiectú așa de josú, cum suntú prostitutele Bucurescilorú, drojdia societáții omenescé, atunci cu o putere íresistibilá se nasce în mine indignáțiunea moralá cuvenitá. Și indignáțiunea nu mi-o potú scóte din sufletú nici „criticilú“, cărorá fiindu-le póte rușine de totá „satira“ acésta, voescú să-lu escuse pre poetú batjocurindú mai bucurosú totá societatea din România cu aceea, că susținú, că în ea este descrisá femea presentá din cetáțile din România. Căci nimeni în lume nu m'ar face să credú, că femeile din cetáțile din România — cu excepțiunea prostitutelorú — „umblá totá nóptea pre stradá“, că „câte unú roiú de perde-vará“ alérgá éráși totá nóptea după ele, câtú isú strádele de lungi, că „le mai pândescú și la pórtá totá nóptea“, că ele „foșnescú“ din rochi și „ridú și facú cu ochii la toți“. Căci o decádință moralá așa mare nu aú susținutú despre femeile din orașele României nici străinulú și inamiculú celú mai mare alú ei până acum idololatrii lui Eminescu. Ci indignáțiunea moralá rămáne în sufletulú meú, pentru-cá elú nu póte aflá plăcere în unú obiectú așa josnicú, mai cu sémá după ce printre șire se vede, că poetulú și-a fostú petrecutú deja cu persóne de calibrulú acesta, până ce l'a cuprinsú gréță de totá lumea, și și în gréța acésta o atare petrecere nu o aflá nemoralá, ci numai „ridiculá“.

Dupá teoria acésta este sublimú unú Eminescu și atunci, cândú în satira II ne descrie viéta sa deșanțatá și frivolá de studentú. Sublimú, cândú acolo își bate jocú de tóte sciințele, ce i-s'aú propusú în școlá și de profesori. Sublimú, cândú ne spune, că pre cândú profesorii esplicá, elú visá la „ochi albaștri“, și pre caetú făcea versurú la câte o „Clotildá“. Nu scimú, dacă dl. Maiorescu și alții, carú laudá tinerimii pre Eminescu, ar' numi genitú pre unú tinérú, care în timpulú câtú elú esplicá în școlá, ar visá la „ochi albaștri“ și ar face versurú la câte o „Clotildá“ desprețindú

¹⁾ »Ueber das Erhabene und Komische« pag. 75.

²⁾ Aesthetik §. 25.

³⁾ Lehrbuch der Kunstwissenschaft §. 86 și 87.

⁴⁾ »Carú tubulú privitorului (telescopulú) nu le cunoșce.«

totă știința și propunerea lui. Sublimă, când după o viață de student atâtu de deșantată totuși are efronteria de a desprețui pre cealaltă lume, care a studiat în regulă și n'a desprețuit științele, „petecele lucrurilor“, n'a numit pre profesori „crai mâncați de molii“, și n'a visat atâta la „ochi albastri“ și n'a făcut sub prelegeri versuri la câte o sëlbatcă „Clotildă“ ca el. Sublimă, când după o atare viață neideală în tinerețe, în etatea idealismului, totuși se fălesce, că e idealist față cu cealaltă lume, căci idealismul la el nu stă în unu zelu înfăcăratu de înăintare în știință și virtute, ci în visuri și versuri despre Clotilde și ochi albastri, și în batjocurirea științelor și a profesorilor. Sublimă în toate aceste și esemplu tinerimii române. *O tempora, o mores!*

Dar destul să fie cu exemple din lumea cea întorsă. Cu altă ocaziune vom vedea cel din urmă argument al teoriei despre frumseța și sublimitatea rëului morală.

(Va urmă.)

Ostenela de o di.

— Din amintirile unui preotă bërână. —

(Continuare.)

În sfârșit am ajuns la casa morbosului, și dl Bogatul oftând una a intrat prin portița deschisă. Dar și mai tare decât el a oftat bietul fët, vedându-se scăpat de o cam dată de greutatea lui cea povarnică. Căsenii ne așteptau în tindă, și eu îndată am și intrat în chilia morbosului, era dl Bogatul a rămas afară.

A trecut o jumătate de oră, până ce mi-am isprăvit detorința sântă. Când am eșit în tindă, l'am aflat pre dl Bogatul ședând pre un scăunel cu trei peciore și clipind din ochi. Cum am auzit mai târziu, dl Bogatul a fost trecut preste mai multe vicisitudini, până ce a putut afla acest loc de odihnă. La început a poftit, ca să fie condus în o chilie bine încălțită, unde să se pôtă odihni. L'a condus dară în chilia dinapo, unde durmia familia, și unde era un aer greu, căci chilia după datina sătenescă n'a fost ventilată de luni de zile. Aci era destul de cald, însă dl Bogatul n'a putut suferi aerul cel greu, și prindându-se de nas a eșit în pridvorul casei. Acolo la aerul liber s'a preumblat tot mornăind, însă n'a putut rămâne mult timp, și fiind cam rece, s'a rentors în tindă, unde aflând scăunelul acela stricat s'a aședat pre el și a început a moțai chiar în momentul acela, când am eșit eu din chilia morbosului.

„Ce-1?“ m'a întreat dl Bogatul, deschidându-și ochii somnoroși și aruncându spre mine o privire măniosă, fiind că l'am deșteptat din somn.

„Mergem cătră casă,“ i-am dîs.

La cuvintele acestea întindându-se s'a sculat cu multă necasă și pipăindu-și trupul obosit s'a tras afară, unde era s'a prins de fët. Apröpe de casă eu m'am abătut pre la biserică pentru a depune cele sacre la locul lor, era dl Bogatul cât ce-a ajuns acasă, a

mers în chilia sa și a început să se desbrace.

Când m'am rentors dela biserică, el se gătă să se culce.

„Eră te culci?“ îl întreb.

„Mă culc?“ dîce dl Bogatul cu voce morosă. „Sodă întrebare! Firesce că mă culc.“

„Destul de rău faci, că nu preste mult era va trebui să te scoli.“

Și chiar în momentul acela a sunat clopotul.

„Ce sunet e acesta?“ întrebă el îngăibenind.

„N'auți, că trag clopotele?“

„Sci, că trag clopotele,“ imi reflectă el mornăind. „Încă nu sunt atâtu de somnros, ca să nu sci face deosebire între trasul clopotelor și cantatul cocoșului. Ași vră să sci, pentru ce trag clopotele așa de timpuri?“

„Ați am să faci o liturgie pentru un morbos. Și fiind și de lucru, am dispus, să se tragă la șese ore, pentru ca de va voi cineva să vină la biserică, să pôtă vini fără a lipsi dela lucru.“

„Trebuie însă nesmintit să merg și eu la serviciul acela?“ dîce dl Bogatul cu amărăciune.

„Nu! Poftesce numai și recunoște, că ai perdut, și apoi poți dormi și până la ameli.“

„Nu recunoști, nu vrei să recunoști!“ strigă cu mănăie.

„Îmbracă-te dar iute.“

„Dară ce să ieau pre mine?“ întrebă uitându-se la vesmintele întinate.

„Veți afla döră între vesmintele mele vre-unele, pre cari le veți pute îmbracă, până ce le vor uscă și curăți pre acestea. Numai mă rog, să grăbesce cu îmbrăcatul, căci nu preste mult vor clopoți, și nu-i iertat să las pre credincioși să aștepte.“

Bogatul mănios și tot căscând și-a ales nisce vesminte de ale mele și a început să se îmbrace.

„Îmbie-mă barēm cu un pic de vinars, ca să-mi aduc în rindu stomacul debilitat prin umblatul de astă-nöpte.“

„Prea bucuros îți voi servi, însă numai după liturgie, căci döră sci bine, că nu ne este permis a mânca ori bé ceva înainte de liturgie.“

Dl Nicolae Bogatul a înghițit una golă, neavend altă ceva, ce să înghiță, și a tăcut, dar așa de iritat a tras pre sine vesmintele, câtă acelea s'a rupt în mai multe locuri și s'a descusut mai mulți bumbi de pre ele. Luând de-asupra o manta cu mai multe gulere, mi-a urmat mornăind între dinți nisce cuvinte fără înțeles.

Câtă a ținut liturgia, dl Bogatul a ședut într'o strană învălit până la urechi în manta. Fëtul dîce, că a adormit, și că la sfârșitul liturgiei a trebuit fëtul să-l scuture bine, până ce l'a putut tređi. De faptul acesta eu nu pot dá sēmă, căci eu am purtat grige de sânta liturgie și nu de dl Bogatul. Atâta însă pot dîce, că la sfârșitul liturgiei tremurându de frig vine la mine cu ochi abia de jumătate deschis, cu o figură plină de atâta amără-

ciune, câtă dacă s'ar fi uitat la nisce lapte dulce, acela îndată s'ar fi sârbedit.

„Să mergem la dejun!“

„Mă rog de iertare, domnule părinte,“ dîce fëtul, „sunt mai mulți, cari doresc, să se mărturisescă.“

„Ce?“ strigă înfiorându-se dl Bogatul.

„Mărturisitori,“ răspunde fëtul cu liniște. Și fiind că dl Bogatul privi la el cu ochi înholbați, am dîs:

„Sunt unii, cari doresc a se mărturisi, și pre cari trebuie să-i ascultă acum.“

„Să mai șed în biserică?“ dîce dl Bogatul cu amărăciune. „Dar dejunul?“

„Dejunul ne pôte aștepta.“

„Dejunul pôte aștepta, dară nu pot aștepta eu! Pentru ce nu dispuneți, să aștepte proști aceia?“

„Ce cugeți, domnul meu? Așa ceva nu se pôte, nu-i iertat.“

„Mori de fôme!“ strigă dl amărit.

„Nu sunt detor să flămendesc eu pentru voea proștilor acelora.“

„A bună samă nu, și dacă poruncesc, îndată îți voi și servi cu dejun, numai recunoște, că ai perdut.“

„Nu recunoști, nu voi să recunoști,“ strigă mănios dl Bogatul.

„Mai bine mori. Voi aștepta dară!“

Mărturisitori au fost în număr frumos. În vreme ce eu am ascultat mărturisirile, dl Bogatul era s'a ascuns în manta și a ședut în strană, dară cu ce meditare a petrecut timpul, nu sci, nici am cutezat a-l întrebă. Destul atâta, că pentru el timpul a trecut greu.

După ce am terminat cu toate și mă pregătam să merg, el nu s'a putut reține, să nu-mi dîcă:

„Grăbesce, că sunt flămend.“ Și pre fața lui se cetia neastimpărul și dorința de a ajunge odată la dejunul, care avea să-l restaureze puțin de strapațiile dimineței.

Însă ca și cum s'ar fi rënduit într'adins așa, de-odată apar la ușa bisericii mai multe femei, cari aduc trei prunci în brațe spre a fi botezați.

„Ce voescă acestea?“ întrebă de fët dl Bogatul neliniștit de un pre-simț rău.

„Au venit la botez,“ răspunde fëtul dându-mi în mână patrachirul, care l'am pus în grumazi.

„Pre cine voescă a boteza?“ întrebă era dl Bogatul smăncind pre fët de mână.

„Pre acești trei prunci, pre cari îi țin în brațe,“ răspunde acela.

„Treți prunci de-odată?“ esclama necăjit dl Bogatul. „Înmulțirea poroșionii întru adevăr iea dimensiuni îngrigitoare. Acesta e calea cea mai dréptă, care duce la comunism și socialism.“ Vedându, că fëtul nu apreciază în destul principiile lui politice, — îl trage din nou de mână dîcându-l la ureche:

„Nu s'ar pute amână botezul până după dejun?“

„Domnul părinte nu se îndătină a face așa ceva,“ șoptesce fëtul. „Etă că a început deja ceremonia.“

Până ce am botezat eu, dl Bogatul a ședut cu fața morosă pre un

scaun, și mă tem, că nu-l stă de loc mîntea la cele ce se întimplă. Numai atunci s'a înseninat puțin fața lui, când după botez am mers cu toți la casa parochială.

„În urmă vom dejună?” întrebă apropiindu-se de mine.

„Îndată, îndată, întâiu trebuie să înduc pre cei botezați în matricula botezaților.”

Dl. Bogatul a mornăit ceva, ce numai de jumătate am înțeles. Ca și cum ar fi disu, că de ce nu se poate ore emancipă statul de catenele evului de mijloc, și nu conrede organelor statului ducerea matriculelor? Sunt convins, că dl. Bogatul în momentul acesta de ar fi avut puterea în mână, ar fi și dus în deplinire ceea ce a cugetat. Și acesta cu atât mai virtos, că a fost împedat și dela dejunul, pre care îl așteptă de mult timp.

După ce am isprăvit înscrierile, dl. Bogatul, care stă lângă mine, a răsuflat odată tare.

„Să mergem la dejun!” dișe el cu bucurie.

(Va urm.)

Bibliografie.

Mihail Eminescu. Studiū criticū. Formatū 8°, 216 pag. Prețulū 40 cr. + 5 cr. porto. Pentru România 1 leu + 20 bani pentru porto. Studiulū criticū asupra poeziilor lui Eminescu a apărut și în broșură. În „Unirea” nu s'a fost publicat și partea a doua: *Eminescu blasatū în cugetū.* În broșură se află și partea acesta.

Recomendăm această broșură cu totă căldura. Esteriorul plăcut al cărții și cuprinsul ei de cea mai mare însemnătate și

actualitate o recomandă ca un dar neprețuit la sărbători și alte ocaziuni. Comandele să se adreseze la: „Administrațiunea Unirii în Blășiū (Balázsfalva).”

Prospectū de abonamentū la „Nopți de iarnă.” Novele pentru popor. În restimp de câțiva ani am publicat prin diferite foi literare unele „novele populare”. Scopul meu a fost dezvoltarea gustului de cetit la poporul nostru. Acum, sub titlul „nopți de iarnă” voesc a aduna unele din acestea novele, a le pune lângă altele nepublicate încă — în o broșură separată — ca ast-fel mai ușor să-mi ajung scopul sus-amintit. Eșirea acestei broșuri de sub tipar însă numai așa se poate realisa, dacă Onoratulū publicū românesc mă va sprigin și va lăți în popor această carte. Prețul de abonament al „Nopților de iarnă” e 1 fl. v. a. — pentru abonent — cu porto postal cu tot, se va tipări cu ortografia fonetică și va da o carte de cel puțin 15 cōle de tipar format 8°. Pentru a mă pute orientă relativ la numărul esemplarelor rog cu tot respectul pre aceia, ce voesc a avé acestea novele, să binevoescă a retrimite cōla subscrisă sau a mă avisă prin corespondință cel mult până în 1-ma Ianuarū st. n. 1892 cu adresa în Mureș-Gheja (M.-Geze) posta: M.-Ludas, pre mine; — sau pre Domnul: Andrei Todoranū proprietarul tipografiei „Aurora” în (Szamosujvár) Gherla. Eū din parte-mi promis, că îndată ce voi dispune de Nrulū recerut de abonent, această lucrare va fi sub presă și se va distribui acelor, cari mi vor trimite sau mie sau Dlui Todoranū din Gherla prețul mai sus-amintit — încă înainte de a se tipări; — lucru care la vremea sa se va face cunoscut pre cale diaristică. Acelora dintre On. abonenți, cari numai se vor însinua, dar nu vor trimite înainte prețul de abonament, li-se va spedă opul cu rambursă. În modul acesta însă va costă — după depărtare cu

36—46 cr., spesele postale — mai mult. Domni colectanți vor primi tot al 5-lea esemplar gratis.

Mureș-Gheja în 20 Novembre 1891.

Cu stimă
George Simu.

Posta Redacțiunii: „Gazeta” în Brașov. Afi binevoit a luă actū despre „desmînțirea” publicată în numărul trecut al foilū noastre. Vē multă-mimū. Permiteți-ne însă a vē spune, că observările adause nu sunt la loc. Protestările Preav. Ordinariatū mitropolitanū nu s'a făcut nief »in ascuns» nief în »liniște», ci pre calea sa, și despre aceste protestări au avut cunoscință toți cei competenți, și ar fi putut să albă cunoscință și corespondentul Dvostră, dacă într'adevăr ar fi »urmărit cu interesu cestiunea acesta». E drept că Preav. Ordinariatū mitropolitanū nu se îndătină a publică și prin foi scriptele sale oficiose, ce le adresăză cătră Ministerū; dar credem, că veți concede și Dvostră, că așa ceva nief nu-l este permis să facă. Lăsați dară »groza» și fiți liniștiți. Treburile merg bine atunci, când tot insulū își implinesce datorițele sale și nu se mestecă în afacerile altuia. Ordinariatulū mitropolitanū și-a implinit datorițele și până aici și le va implini și pre vnitōrū.
Red.

M. O. D. Gavr. Tat. în M. »Sărăcustă» însemnă cetirea celor »patru stēlpi», adică a celor patru sante evangeli inaintea coșciugului, în timpul căt se află mortul espus în casa mortuară. De comun se cetesce însă numai »unū stēlp», adică unū evangelistū. La dorița rudeniilor mortului apoi sunt de a se mai servi pentru sufletul repositatului și de cece (10) liturgi. Atunci e sārăcusta deplină.

Editorū și redactorū răspundătorū:

Dr. Vasiliū Hossu.

Prețulū mărfurilor.

Piața din Blășiū: Grâu, heclitr. fl. 7.— până 7.50, — grâu mestecat fl. 6.— până 6.75, sēcară fl. 5.50 până 6.—, — ovēsū fl. 2.50 până fl. —, cucuruș fl. 4.10 până fl. —, alacū fl. 2.— până fl. —, cartofi fl. 1.— până fl. —, — sēmētă de cânepă fl. — până fl. —, fasolea fl. 4.50 până fl. —, — carnea de vită chilo 40 cr. până —, carnea de vișlū 40 până — cr., carnea de porcū 40 până — cr., carnea de berbec 28 până — cr., — 10 ouē cu 20 până — cr.

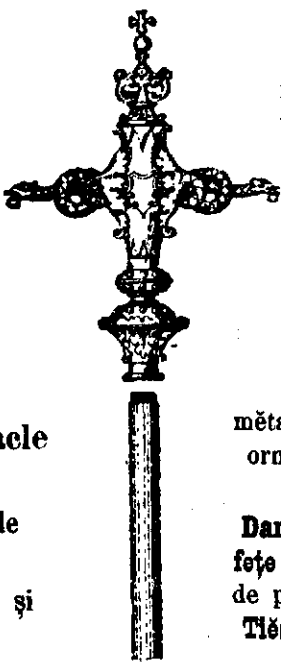
JOSIFU GAVORA (1) 28—30
distinsū cu medalia espositională cea mare pentru lucru escelentū și gustū bunū la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.
Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17
Recomandū cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtă se pōte mai frumoșă obiecte de lipsă
pentru ajustarea bisericilor, și anume:

Felone preotesci și stiohare diaconesci
Flamure pentru biserică și reuniuni.
Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire, luminarie de parete și de altariū, și candelē.

Primescū și eșeptuiescū ieftinū repararea vestmintelorū besericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candelē și luminarie de altariū.
Mare asortimentū de brodării de aur, de argintū și de mētasă, precum și de ornaturī besericesci brodate
Dantele besericesci, fețe de altariū, cruci de parete și de scōlă.
Tlēsēturi besericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potū dovedi cu sute de epistole recunoscătōre.
Garantari de prețuri și preliminarē de spese trimittū la cerere franco.

Fundată în an. 1858. **FRANCISCU WALSER** Liferantū de curte alū Alteței Sale Imp. și reg. Arhichiducele Josifū

proprietariulū primei fabrici ungare de mașine și requisite de pompieri, turnătorii de clopote și metalū
Budapesta, VII, strada Rottenbiller, Nr. 66
recomandă atențiunei preanonrațiilor domni preoti
TURNATORIA SA DE CLOPOTE

în care se fabrică atât grupuri câtū și clopote singurate:
cu scaune de fier patentate și cu chivere (cōrne) scutite de frecare.
Fabrica a liferatū dela întemeierea sa 1800 clopote mari de metalū, într'altē și celū dela metropolia din Bucuresci în greutate de 8000 kilograme.

Se află umblatōre scutite de mirosu, arangiamente pentru băi, conducte pentru apă și pompe pentru fântani.

(2) 49—52
Preliminare de spese și Prețū-couranturi se trimittū la cerere gratuitū și franco.

Distinsū în anulū 1885 la esposițiunea regnicolară din Budapesta pentru lucru escelentū, progresū și capacitate de concuringă cu diploma cea mare de onōre.

